

УДК378:373.2011.3-051:37.091.33-027.22(043.2)

Русин Н.М.,
старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Мукачівський державний університет

ПОЗААУДИТОРНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ У ЗВО ЯК ЗАСІБ ЗАСВОЄННЯ КРАЩИХ ПРАКТИК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Стратегічна мета вищої професійної освіти полягає в тому, щоб підготувати кадри, що відповідають новим соціальним запитам. Сучасний педагог повинен мати високий рівень професійної компетентності, яка передбачає не тільки високий рівень фундаментальної теоретичної підготовки, а й здатність втілювати ідеї і цілі освіти в конкретній, повсякденній практичній діяльності, вміти виділяти проблеми і приймати продуктивні рішення, а головне, нести відповідальність за їх виконання, владнати розбіжності шляхом діалогу і вступати в співпрацю. Він повинен бути не тільки висококваліфікованим, але і відкритим для творчого сприйняття нових ідей, самостійно оцінює їх ефективність і спроможність.

У зв'язку з цим вектор професійної підготовки майбутніх педагогів повинен бути спрямований на пошук нових підходів до формування професійної готовності до педагогічної діяльності, здатних продуктивно здійснювати освітню діяльність в нових соціально-економічних умовах, в нових типах загальноосвітніх установ, з використанням інноваційних технологій.

Професійному розвитку фахівців присвячена велика кількість досліджень, які розкривають різні сторони розглянутого процесу. Удосконалення інтелектуальних і ділових якостей розглянуто в роботах Б.С.Гершунського, В.С.Леднева, М.В.Кларіна, Е.С.Полат, Е.І.Савіцкой. Питання формування професійної компетентності розкривають І. Л. Бім, Р.К.Міньяр-Белоручев, Т.Е.Сахарова, Е.І.Соловцова. Проблема оволодіння професійною етикою і культурою праці розглянута в працях О.А.Абдуліної, А.К.Маркової, К.А.Нефедової, Е.І.Пассова, Н.А.Філіпової і ін.

Значне місце в професійній підготовці майбутніх вихователів в Мукачівському державному університеті займає проблема становлення педагога, що володіє новим рівнем професійної свідомості і мислення, його особистісної готовності до нових видів діяльності (дослідницької, творчої, проєктивної, прогностичної).

Досягненню поставленої мети, на наш погляд, сприяє використання різних позааудиторних форм організації професійної підготовки майбутніх вихователів в вузі, спрямованих на засвоєння кращих практик дошкільної освіти. Однією з таких форм є фокусгрупа.

Проведення фокусгруп є самим поширеним якісним методом збору інформації в соціології, психології, маркетингу і рекламі. Останнім часом він застосовується і в педагогіці. Метод фокусгрупи є групову дискусію, в ході якої з'ясовується ставлення учасників до того чи іншого виду діяльності, або продукту цієї діяльності. У навчанні метод використовують для організації інтерактивних занять, присвячених обговоренню навчальних тем, матеріалів, представлених у вигляді відеопрезентацій або іншим наочним методом. У зв'язку з цим фокусгрупа може бути визначена як ретельно запланована дискусія, націлена на аналіз ситуації (теми, матеріалу), або збір думок в певній галузі. Дискусія проводиться під керівництвом викладача, який прагне створити оптимальну атмосферу - спокійну, затишну, довірчу. Сама дискусія часто виявляється захоплюючою для студентів в міру обміну думками. Учасники групи мають один на одного певний вплив, відгукуючись на висловлювання і коментарі в ході дискусії [1, с. 229].

Протягом 2010-2020 навчального року були проведені фокусгрупи, метою яких було засвоєння бакалаврами профілю «Дошкільна освіта» кращих практик дошкільної освіти. Студенти були розділені на фокусгрупи по 6-8 чоловік. Кожна група працювала над своєю практикою. Були визначені теми роботи, основні акценти розроблюваної теми, гіпотеза

проекту, розроблено розклад коучінг-сесій (тренінгів), плани коучінгів, роздатковий матеріал.

Ефективною формою позааудиторної роботи по організації професійної підготовки майбутніх вихователів у ЗВО з метою засвоєння кращих практик дошкільної освіти є участь студентів в майстер-класах. Майстер-клас - це навчальне заняття, що представляє зразок виконання чогось [2, с. 90].

Майстер-клас в освіті - форма підвищення професійної майстерності педагогів, мета якої – знайомство з авторськими напрацюваннями, засвоєння і відпрацювання практичних навичок за різними методиками і технологіями навчання та виховання. Отримання знань учасниками відбувається в формі проб і відкриттів. Ті, що навчаються опановують методами і прийомами, які притаманні тільки цьому майстру (так званими «родзинками»).

Для студентів - це можливість познайомитися з новою технологією, новими методиками і авторськими доробками. «Глядачі» стають експертами, вчать аналізувати і зіставляють свої можливості.

Студенти брали участь в майстеркласах, які проводили вихователі в рамках обласного етапу конкурсу «Вихователь року». В ході майстер-класів розглядалися актуальні питання дошкільної освіти (Кращі практики): проблеми організації дошкільної освіти дітей з обмеженими можливостями здоров'я та можливі шляхи їх вирішення; варіанти результативної організації в закладі дошкільної освіти предметно-розвиваючого середовища, що сприяє мотивації дошкільників на розвиток і творчість; роль вихователя у створенні здоров'язберігаючого середовища в дитячому садку; проблеми використання сучасних інформаційних технологій в ЗДО; трудове виховання та ін..

Перед відвідуванням майстер-класів була проведена попередня підготовка: сформульована методична тема, основні питання, які покладені в основу заходу. Перед студентами ставилися завдання: сформулювати мету участі в майстер-класі (чому вони повинні навчитися, яке нове методичні знання, вміння можуть придбати, які особистісні та професійні якості вони можуть розвинути).

В ході майстер-класів здійснювалася передача кращого досвіду дошкільної освіти, спільне відпрацювання методичних прийомів.

Однак важливо не тільки знайомство з авторськими технологіями. Майстер-клас - це інтерактивна взаємодія всіх його учасників. Особлива увага приділялася особистості майстра, який передавав свій досвід, його індивідуальному стилю педагогічної діяльності. Студенти мали можливість порівняти стилі педагогічної діяльності, побачити напрямки професійного саморозвитку, збагатити власний досвід. Будучи активними учасниками мастер-класу, майбутні педагоги виконували різні завдання. Наприклад, в майстер-класі, присвяченому дослідницькій діяльності дошкільників, студентам було запропоновано дістати ключ з води, не замочивши рук, використовуючи в якості помічників предмети, розташовані поруч. Слід сказати, що виконання завдання викликало у деяких студентів затруднення. Таким чином, участь в майстер-клас дало студентам можливість зрозуміти, що зміст сучасної дошкільної освіти значно ширший і складніший, ніж їм здавалося.

Стимулом до розвитку мотивації, здібностей до інноваційної діяльності, гнучкості, відкритості до нового послужило і участь майбутніх педагогів ЗДО в заході «День дошкільних працівників». Керівниками і педагогами ЗДО був представлений інноваційний досвід. Значний інтерес в учасників заходу викликали доповіді на тему «Робототехніка в освітньому просторі ДНЗ: конструювання і програмування LEGO Education WeDo 2.0.», не менш цікаві були майстер-клас «Технологія розвитку практичного інтелекту»

Поза аудиторні форми організації професійної підготовки дозволяють майбутнім педагогам не тільки переймати кращий практичний досвід, а й сприяють активізації пізнавальної діяльності, генерації нових ідей, організації активної самостійної роботи всіх студентів, формують вміння працювати в команді, презентувати себе. Такі форми як фокус-групи і майстер-класи стимулюють студентів першого і другого курсів до більш усвідомленого оволодіння професією, а студентам старших курсів дозволяють рефлексувати

власний педагогічний підхід, знаходити способи оновлення своєї діяльності і застосовувати нові прийоми і форми роботи, вибудовуючи індивідуальний педагогічний стиль.

Список використаних джерел

1. Кругліков В.Н. Інтерактивні освітні технології: підручник і практикум для академічного бакалаврату. / В.Н.Кругліков/ - 2е вид., Випр. і доп. - М.: Видавництво Юрайт, 2018. - 353 с.
2. Поташник М.М. Управління професійним зростанням учителя в сучасній школі. Методичний посібник. - М.: Центр педагогічної освіти, 2009. - 448 с.

УДК 373.2.016:159.931/.936(043.2)

Русин Н.М.,
старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Мукачівський державний університет
Гулан М.,
здобувач вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта», ОС бакалавр
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПІЗНАВАЛЬНОГО РОЗВИТКУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Дошкільний вік - це період залучення дитини до людського досвіду в різних сферах знань, які весь час змінюються, наповнюючись новим змістом. Іншими словами, у дитини, як, і у кожної людини складається образ світу в процесі його освоєння.

Освоєння світу здійснюється в процесі пізнавального розвитку, основна мета якого - прилучення дитини до досвіду, накопиченого людством.

Цей складний і тривалий процес починається в ранньому і дошкільному дитинстві і пов'язаний з розвитком сенсорної культури, пізнавально-дослідницької та продуктивної діяльності; з формуванням елементарних математичних уявлень, побудовою цілісної картини світу, з розширенням кругозору дітей.

Завдяки цьому процесу реалізується основна мета освітньої галузі «Пізнавальний розвиток» - розвиток у дітей пізнавальних інтересів, їх інтелектуальний розвиток. Зупинимося на особливостях даного процесу з урахуванням віку дітей. Спираючись на дослідження Л.А. Венгера, А.Н. Колмагорова, В.В. Давидова, Н.В. Виноградової, А.В. Білошистої в молодшому дошкільному віці пізнання починається з безпосереднього сприйняття предметів і явищ навколишнього світу. Дитина з допомогою доступних їй засобів намагається познайомитися з різними властивостями предмета, на основі яких у неї складається початковий образ цього предмета [1, 2, 3].

Зазвичай при ознайомленні з предметом дитина стукає по ньому, перевертає його, вдаряє по ньому долонею, облизує його. Це означає, що за допомогою сенсорного пізнання у дитини формується уявлення про навколишній світ, набувається чуттєвий досвід.

В середньому дошкільному віці протікають серйозні фізіологічні зміни в корі головного мозку (починається процес мієлінізації нервових закінчень). Відповідно якісно змінюються психічні (пізнавальні) процеси.

Завдяки цьому дитина починає оволодівати новим способом пізнання, пов'язаним з засвоєнням інформації за допомогою слова, тобто не підкріплені зоровими образами.

У старшому дошкільному віці дитина активно починає засвоювати великий світ з його непростим змістом. Інтелектуальні вміння (аналіз, порівняння, узагальнення, класифікація, встановлення закономірностей) допомагають їй більш усвідомлено і глибоко сприймати, осягати і систематизувати відомості про наш світ.

Велику роль в засвоєнні світу мають джерела пізнання. Джерела пізнання по-різному класифікуються в наукових дослідженнях. У широкому сенсі їх можна розглядати як своєрідні «сховища» досягнень людства на шляху пізнання світу [2, 3, 4].

З позицій цієї класифікації можна виділити наступні джерела: мистецтво, наука, персоналії, мораль та ін.

У вузькому сенсі джерела можна розглядати з позиції конкретного (матеріального,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>